

СТАНОВИЩЕ

от член на научно жури: професор д-р Галин Цоков, Пловдивския университет „Паисий Хилендарски” на материалите, представени за участие в конкурс за заемане на академичната длъжност **‘професор’ на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“** по област на висше образование

1. Педагогически науки, професионално направление 1.2. Педагогика (Специална педагогика) В конкурса за ‘професор’, обявен в Държавен вестник, 57/26.06.2020 г. и в интернет-страница на Пловдивски университет "Паисий Хилендарски" за нуждите на катедра „Педагогика и управление на образованието“ към Педагогически факултет, като кандидат участва **доц. дпн Жана Атанасова Янкова**. от Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“

1. Общо представяне на процедурата и кандидата

Със заповед на Ректора на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски” съм определен за член на научното жури на конкурс за заемане на академичната длъжност ‘професор’ в ПУ по област на висше образование 1. Педагогически науки професионално направление 1.2. Педагогика (Специална педагогика). В конкурса за ‘професор’, обявен в Държавен вестник, 57/26.06.2020 за нуждите на катедра „Педагогика и управление на образованието“ към Педагогически факултет, като кандидат участва **доц. дпн Жана Атанасова Янкова**.от Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“

Представеният от доцент Янкова комплект материали на хартиен носител е в съответствие с Правилника за развитие на академичния състав на ПУ. Кандидатката е приложила общо **50 научни труда**, съответно **3 монографии** (едната от които е хабилитационен труд); **1 студия**; **38 научни статии**, от които 30 на български език и 8 на чужд език; **7 учебници** и учебни помагала за студенти и **1 помагало** за ученици. В документите са приложени доказателства за 54 цитирания на кандидатката.

Кратки биографични данни на кандидата

Единственият кандидат в конкурса за заемане на академична длъжност, доцент Янкова завършва през 1979 г. полувисш институт за начални и прогимназиални учители „Любен Каравелов”, гр. Кърджали, а през 1987 г. придобива висше образование в ПУ „Паисий Хилендарски”, специалност биология и химия. През периода 1979 – 1994 г. доцент Атанасова започва като учител, а след това като помощник-директор на ПУ „Любен Каравелов”, Стара Загора (1994-96 г.). През следващите години (1996 – 2007 г.) тя е старши експерт по интегрирано обучение, специални училища РУО, Стара Загора. Преподавателската ѝ кариера започва от 2005 г. като хоноруван преподавател в Тракийски университет, Стара Загора. През 2004 г. Янкова разработва и защитава успешно докторска дисертация по научна специалност Специална педагогика на тема: „Екологичното обучение и възпитание в свободноизбираемата подготовка 5. – 7. клас на помощното училище”. От 2007 до 2011 г. г-жа Атанасова заема академичната длъжност доцент в Департамента за информация и повишаване квалификацията на учителите, Тракийски университет – Стара Загора. През 2011 г. Янкова заема академичната длъжност доцент по специална педагогика в катедра „Педагогика и управление на образованието” към Педагогическия факултет на Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“, а в 2016 г. ѝ е присъдена научната степен „доктор на науките” по Специална педагогика за защитен дисертационен труд на тема: „Помощни средства и технологии за обучение на деца и ученици със специални образователни потребности в професионалната подготовка на ресурсните учители”.

2. Обща характеристика на дейността на кандидата.

Оценка на учебно-педагогическа дейност и подготовка на кандидата

Жана Атанасова има богат преподавателски опит в ПУ „Паисий Хилендарски“. Аудиторната ѝ заетост е над 500 часа, при годишен норматив 360 часа. Като университетски преподавател, доцент Атанасова е водила и води следните лекционни курсове: *Въведение в специалността, Ресурсно подпомагане на деца и ученици със СОП, Помощни средства и технологии при хора с увреждания и СОП, Допълнителна подкрепа на ученици със СОП, Приобщаващо образование и др.*. Янкова е била научен ръководител на над 30 успешно защитили дипломанти в ОКС „бакалавър” и ОКС „магистър”

За високото качество на преподавателската дейност на кандидатката свидетелстват и следните факти:

- координатор е на специалност Специална педагогика в ОКС „бакалавър” и ръководител на магистърска програма Специална педагогика – ресурсен учител

- ръководител е на 6 докторанти, трима от които успешно са защитили дисертационните си трудове, един – отчислен с право на защита.
- разработила е учебни програми за учебни дисциплини в бакалавърски и магистърски програми на ПФ.
- кандидатката е член на редакционната колегия на издавани сборници на Асоциацията на професорите от славянските страни в периода 2015 – 2020 г.
- участвала е в участвала в 8 научноизследователски проекта, на един от които е била ръководител.
Считам, че академичният опит на кандидатката отговаря на критериите за заемане на академична длъжност професор, приети в Пловдивски университет “Паисий Хилендарски” и ПФ.

Оценка на научната и научно-приложна дейност на кандидата

В обявения конкурс доцент Атанасова кандидатства с общо **50 научни труда**, съответно **3 монографии** (едната от които е хабилитационен труд); **1 студия**; **38 научни статии**, от които 30 на български език и 8 на чужд език; **7 учебници** и учебни помагала за студенти и **1 помагало** за ученици.

В монографията „**Детерминанти в достъпа до образование на деца и ученици със специални образователни потребности**”, 284 стр., ISBN 978-619-202-513-7, 2019, Пловдив, Университетско издателство „Паисий Хилендарски“ (представена като **хабилитационен труд**). се анализират значими проблеми, свързани с образователните политики и промените на законодателството през последните години в световен, европейски и национален план по отношение на образованието на ученици със СОП. Представят се: възникването и развитието на достъпа до обучение на децата със СОП; възможността за достъп до образование на различните групи деца със СОП. Приносните моменти в монографията са в изследователската част като в трета глава се представя изследователската методология, а в четвърта са анализирани данните от проведено изследване на директори на училища и детски градини от пет области.

В другата своя монография „**Помощни средства и технологии за деца и ученици със специални образователни потребности в приобщаващото образование**”, 136 стр., ISBN 978-619-202-568-7, 2020, Пловдив, Университетско издателство „Паисий Хилендарски“ (публикувана на базата на защитен дисертационен труд за присъждане на научна степен „доктор на науките”), доцент Атанасова разглежда многообразието на помощните средства и технологии и възможността за използването им в образователния процес на учениците със СОП. Основната цел на научния труд е да се обоснове необходимостта от индивидуалното приложение на помощните средства в зависимост от потребностите на конкретното дете.

Основните научноизследователски акценти в другите научни трудове се отнася към следните тематичните области:

- Разработки, свързани с *достъпа до образование на децата и учениците със СОП.*
- Изследване на особености на *обучението на деца и ученици със СОП.*
- Разработки, свързани с *ресурсното подпомагане, приобщаващо образование и подкрепа за личностно развитие на децата и учениците със СОП.*
- Разработки, свързани с *помощни средства и технологии в обучението на деца и ученици със СОП.*
- Автор е в **7 учебници** и учебни помагала за студенти и **1 помагало** за ученици..

Основни научни и научноприложни приноси

Приносите на доцент Атанасова могат да се сведат до следното:

A. Теоретични приноси

- Изследвани са в теоретичен план основните компоненти на достъпа до образование в детските градини и училищата на децата и учениците със специални образователни потребности. Интерпретирано е историческото развитие на специалното образование, интегрираното обучение и приобщаващото образование
- Осъществено е цялостно изследване на проблема за помощните средства и технологии в обучението на децата и учениците със специални образователни потребности в теоретичен и практически аспект.
- Описани са технологиите за алтернативна и допълваща комуникация, подкрепящи допълнително децата и учениците със специални образователни потребности в процеса на тяхното обучение
- Изследвани са информационните технологии в подкрепа на децата и учениците със специални образователни потребности в образователния процес (образователната среда).

- Изяснени са теоретичните и организационните въпроси относно включването на децата с умствена изостаналост в предоставянето на образователните и социалните услуги

Б. Научно-приложни приноси

- Експериментално е проучено оценяването и препоръчването на помощни средства и технологии на децата и учениците със специални образователни потребности от екипите за личностно развитие в детските градини и училищата.
- Конструиран и предложен е модел на дейностите за осъществяване на интегрирано обучение в училищата или детските градини. Представено е корекционно-развиващото обучение на учениците с умствена изостаналост.
- Създадени са чек листове за оценяване потребността на детето или ученика от помощни средства и технологии в образователния процес.
- Разработен е въпросник за самооценка на директорите на детските градини или училищата относно достъпността до образование на децата и учениците със специални потребности. Той може да се използва от училищното управление като модел за оценяване достъпа до образователното пространство при приобщаващото образование.
- Създадени са 10 авторски арттерапевтични упражнения за развиване индивидуалността на децата и учениците в различните форми и етапи на образование.

От приложените справки се вижда, че цитиранията на публикации на доцент Атанасова са 54.

3. Критични забележки и препоръки

Към научно-преподавателската дейност на кандидатката могат да бъдат отправени някои препоръки:

- Според мен в научната продукция на доцент Атанасова има достатъчно оригинално разработени идеи и постигнати резултати, които могат да бъдат популяризирани, чрез публикации във водещи специализирани и реферирани научни списания в чужбина.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Документите и материалите, представени от **доц. дпн Жана Атанасова Янкова**, отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски”. Тя е представила достатъчен брой научни трудове, публикувани след придобиването на академичната длъжност доцент. В работите на кандидатката има оригинални научни и приложни приноси. Теоретичните разработки имат практическа приложимост, като много от тях са пряко ориентирани към учебната работа. Научната и преподавателската квалификация на доц. дпн Жана Янкова е несъмнена.

Кандидатката в конкурса изпълнява съответните минимални национални изисквания за заемане на академичната длъжност „професор“. Нямам съмнение за плагиатство в представените за рецензиране научни публикации.

След запознаване с представените в конкурса материали и научни трудове, анализ на тяхната значимост и съдържащи се в тях научни и научно-приложни приноси, намирам за основателно да дам своето **положително заключение** и да препоръчам на Научното жури да изготви доклад-предложение до Факултетния съвет на Педагогически факултет на ПУ за избор на **доц. дпн Жана Атанасова Янкова** на академичната длъжност „професор” по област на висше образование Педагогически науки, професионално направление 1.2. Педагогика на обучението (Специална педагогика).

Дата: 02.10. 2020 г.

Изготвил становището:

/проф. д-р Галин Цоков/